

II EESTI RAHVUSVAHELINE INVESTEERMISPOSITSIOON JA VÄLISVÕLG 31. detsembril 2005

2005. aasta jooksul kasvasid Eestisse tehtud välisinvesteeringud kolmandiku võrra ning ulatusid aasta lõpus 308,9 mld kroonini (vt tabel 2.1). Neist 56% oli paigutatud finantsvahendusse, väiksemas matus kinnisvarasse, rentimisse ja äritegevusse, töötlevasse tööstusse ning hulgi- ja jaekaubandusse (vt tabel 2.2). Valdavalt pärinesid investeeringud Rootsist (42%), Soomest (19%) ja Ühendkuningriigist (11%).

Tabel 2.1. Eesti rahvusvaheline investeerimispositsioon (mln kr)

	31.12.2004	Osatähtsus (%)	31.12.2005	Osatähtsus (%)	Muut (%)
VÄLISNÕUDED (VÄLISAKTIVA)	100 759,0	100,0	141 588,1	100,0	40,5
Otseinvesteeringud välismaal	16 275,0	16,2	26 119,2	18,4	60,5
Aksia-/osakapital ja reinvesteeritud tulu	12 128,7	12,0	20 210,4	14,3	66,6
Muu otseinvesteeringukapital	4 146,4	4,1	5 908,8	4,2	42,5
Portfelliinvesteeringud	25 741,1	25,5	39 180,7	27,7	52,2
Omandiväärtpaberid	6 136,0	6,1	13 425,9	9,5	118,8
Võlaväärtpaberid	19 605,1	19,5	25 754,8	18,2	31,4
Võlakirjad	12 376,7	12,3	15 062,6	10,6	21,7
Rahaturuinstrumendid	7 228,4	7,2	10 692,2	7,6	47,9
Tuletisinstrumendid	368,6	0,4	360,1	0,3	-2,3
Muud investeeringud	37 769,9	37,5	50 155,2	35,4	32,8
Kaubanduskrediit	6 986,7	6,9	8 996,3	6,4	28,8
Laenud	22 359,2	22,2	20 151,1	14,2	-9,9
Pikaajalised	11 408,2	11,3	5 357,6	3,8	-53,0
Lühiajalised	10 951,0	10,9	14 793,5	10,4	35,1
Sularaha ja hoiused	7 664,6	7,6	20 038,9	14,2	161,4
Muud nõuded	759,4	0,8	969,0	0,7	27,6
Reservvara	20 604,3	20,4	25 773,0	18,2	25,1
VÄLISKOHUSTUSED (VÄLISPASSIVA)	230 567,2	100,0	308 880,4	100,0	34,0
Otseinvesteeringud Eestis	115 447,8	50,1	168 174,2	54,4	45,7
Aksia-/osakapital ja reinvesteeritud tulu	100 558,5	43,6	154 608,5	50,1	53,7
Muu otseinvesteeringukapital	14 889,3	6,5	13 565,7	4,4	-8,9
Portfelliinvesteeringud	51 674,2	22,4	44 795,6	14,5	-13,3
Omandiväärtpaberid	22 276,7	9,7	15 805,9	5,1	-29,0
Võlaväärtpaberid	29 397,5	12,8	28 989,7	9,4	-1,4
Võlakirjad	26 624,2	11,5	28 512,8	9,2	7,1
Rahaturuinstrumendid	2 773,3	1,2	477,0	0,2	-82,8
Tuletisinstrumendid	238,0	0,1	132,3	0,0	-44,4
Muud investeeringud	63 207,2	27,4	95 778,3	31,0	51,5
Kaubanduskrediit	8 273,3	3,6	10 590,1	3,4	28,0
Laenud	28 662,6	12,4	55 264,4	17,9	92,8
Pikaajalised	25 095,2	10,9	42 042,9	13,6	67,5
Lühiajalised	3 567,4	1,5	13 221,5	4,3	270,6
Sularaha ja hoiused	25 251,9	11,0	28 205,6	9,1	11,7
Muud kohustused	1 019,4	0,4	1 718,3	0,6	68,6
NETOINVESTEERIMISPOSITSIOON	-129 808,1		-167 282,3		28,9
Pikaajaline	-100 326,2		-163 468,1		62,9
Lühiajaline	-29 481,9		-3 824,2		-87,0
KOGUVÄLISVÕLG	114 903,7		148 754,8		29,5
NETOVÄLISVÕLG	-25 412,3		-30 801,8		21,2
Valitsemissektor	7 545,1		9 067,5		20,2

Tabel 2.2. Rahvusvaheline investeerimispositsioon tegevusalade ja riikide järgi 31. detsembril 2005 (%)

Nõuded		Kohustused	
Tegevusalad			
Finantsvahendus	70,9	Finantsvahendus	56,1
Avalik haldus ja riigikaitse; kohustuslik sotsiaalkindlustus	9,3	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	10,1
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	6,3	Töötlev tööstus	9,4
Hulgi- ja jaekaubandus; remont	5,4	Hulgi- ja jaekaubandus; remont	6,9
Töötlev tööstus	3,8	Veondus, laondus ja side	4,5
Muud	4,3	Muud	13,0
Kokku	100,0	Kokku	100,0
Riigid			
Leedu	15,7	Rootsi	42,0
Saksamaa	11,0	Soome	19,2
Läti	9,8	Ühendkuningriik	11,1
Venemaa	7,6	Saksamaa	3,6
Ühendkuningriik	6,5	Ameerika Ühendriigid	3,0
Ülejäänud riigid	49,4	Ülejäänud riigid	21,0
Kokku	100,0	Kokku	100,0

2004. aasta lõpu seisuga võrreldes oli 2005. aasta lõpuks **Eestisse tehtud välisinvesteeringute** struktuur märkimisväärselt muutunud: otse- ja muude investeeringute osakaalud tõusid ning portfelliinvesteeringute osa langes. Otse- ja portfelliinvesteeringute osakaalude muutus oli tingitud Hansapanga ülevõtmisest välisinvestori poolt. 2005. aastal moodustasid otseinvesteeringud kõigist investeeringutest 54% ehk 168,2 mld krooni. Portfelliinvesteeringute osatähtsus langes 22%lt 15%ni ning muude investeeringute osa tõusis 27%lt 31%ni. Muude investeeringute maht kasvas poole võrra, seda nii pikaajaliste kui ka lühiajaliste laenude suurenemise tõttu. **Eestisse tehtud välismaiste otseinvesteeringute** puhul olid eelistatumateks tegevusaladeks finantsvahendus (46%), kinnisvara, rentimine ja äritegevus (15%), töötlev tööstus (13%) ning hulgi- ja jaekaubandus (8%; vt tabel 2.3). 53% otseinvesteeringutest tegid Rootsi ning 21% Soome investorid.

Eesti investeeringud välismaale suurenesid ligi 40% ning olid 141,6 mld krooni. 70% välismaale paigutatud investeeringutest tegid finantsvahenduse investorid; välismaale investeerisid ka avaliku sektori, kinnisvara, rentimise ja äritegevuse ning hulgi- ja jaekaubanduse investorid. Eesti investorid eelistasid peamiselt Balti riike ja Saksamaad, vähemal määral Venemaad ning Ühendkuningriiki.

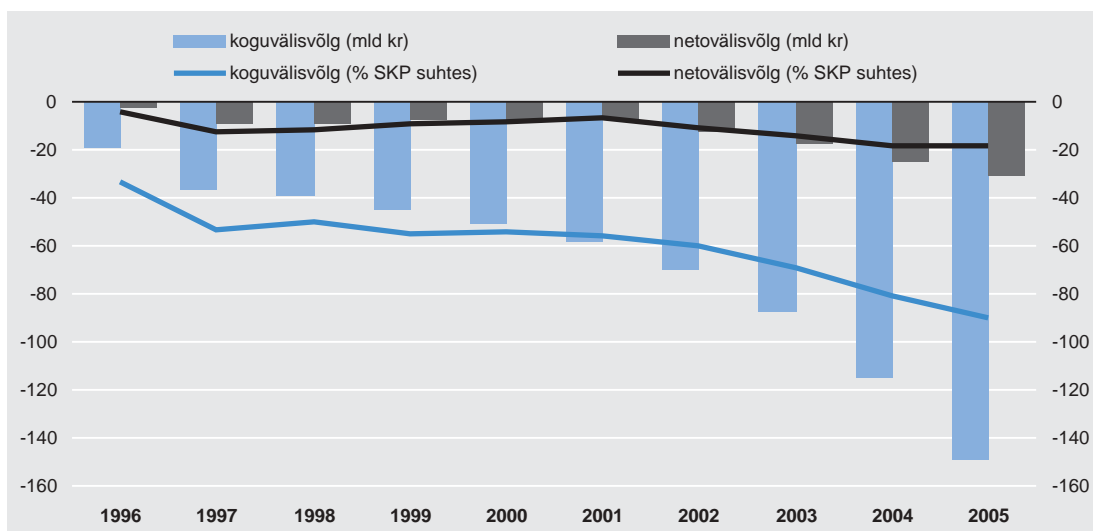
Võrreldes 2004. aasta lõpu seisuga tõusid 2005. aasta lõpuks **välismaale paigutatud investeeringute** struktuuris mõnevõrra otse- ja portfelliinvesteeringute osakaalud ning vähenes muude investeeringute ja reservvara osatähtsus. Laenude, hoiuste ning keskpanga kulla- ja välisvaluutareserv hõlmas 54% välisnõuetest. **Välismaale tehtud otseinvesteeringud** moodustasid ligi 18%. Aktiivsemad välismaale otseinvesteeringud olid finantsvahenduse (45%), kinnisvara, rentimise ja äritegevuse (23%) ning veonduse, laonduse ja side esindajad (vt tabel 2.3). Nii Läti kui ka Leetu paigutati ligi kolmandik otseinvesteeringutest. Jätkuvalt kasvas ka Venemaale tehtud otseinvesteeringute maht, mis hõlmas 15% kõigist välismaistest otseinvesteeringutest (2004. aasta lõpus 4%).

Väliskohustuste ülekaalu tõttu oli Eesti netoinvesteeringu positsioon 2005. aasta lõpus 167,3 mld krooni ulatuses negatiivne, ületades 1% võrra 2005. aasta sisemajanduse koguprodukti mahtu. Jätkus pikaajalise kapitali kasv netoinvesteeringu positsioonis, moodustades sellest 98%.

Tabel 2.3. Otseinvesteeringu positsioon tegevusalade ja riikide järgi 31. detsembril 2005 (%)

Eestis		Välismaal	
Tegevusalad			
Finantsvahendus	45,7	Finantsvahendus	45,1
Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	15,2	Kinnisvara, rentimine ja äritegevus	22,8
Töötlev tööstus	13,3	Veondus, laondus ja side	10,8
Hulgi- ja jaekaubandus; remont	7,8	Hulgi- ja jaekaubandus; remont	7,3
Veondus, laondus ja side	3,0	Töötlev tööstus	4,1
Muud	15,0	Muud	9,9
Kokku	100,0	Kokku	100,0
Riigid			
Rootsi	53,3	Leedu	31,1
Soome	20,6	Läti	29,5
Holland	3,0	Venemaa	14,8
USA	2,9	Küpros	8,9
Ühendkuningriik	1,9	Soome	3,5
Ülejäänud riigid	18,3	Ülejäänud riigid	12,2
Kokku	100,0	Kokku	100,0

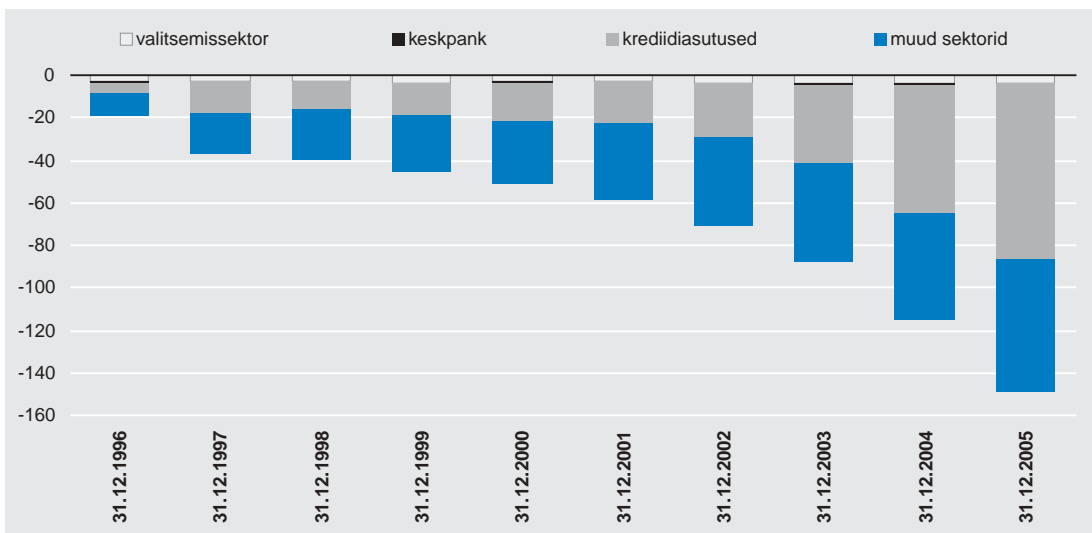
Eesti kõigi sektorite võlakohustused kasvasid aastaga ligi kolmandiku võrra ja olid 2005. aasta 31. detsembril 148,8 mld krooni (90% SKP suhtes). Koguvälisvõlg suurenes põhiliselt krediidiasutuste lühiajaliste võlakohustuste ning muude sektorite pikaajaliste võlakohustuste kasvu tõttu. Võla iseloomuga välisnõuete ja -kohustuste vahe ehk netovälisvõlg moodustas 30,8 mld krooni (18,7% SKP suhtes; vt joonis 2.1 ja tabel 2.4). Koguvälisvõlg hõlmas 48% väliskohustuste mahust. Jättes kõrvale otseinvesteeringuettevõtete grupisisesed võlad, moodustasid 59% koguvälisvõlast pikaajalised võlakohustused. Võlanõuete puhul oli pikaajaliste võlanõuete osakaal 36%. Eesti kogu- ja netovälisvõlast majandussektorite järgi annavad ülevaate joonised 2.2 ja 2.3.

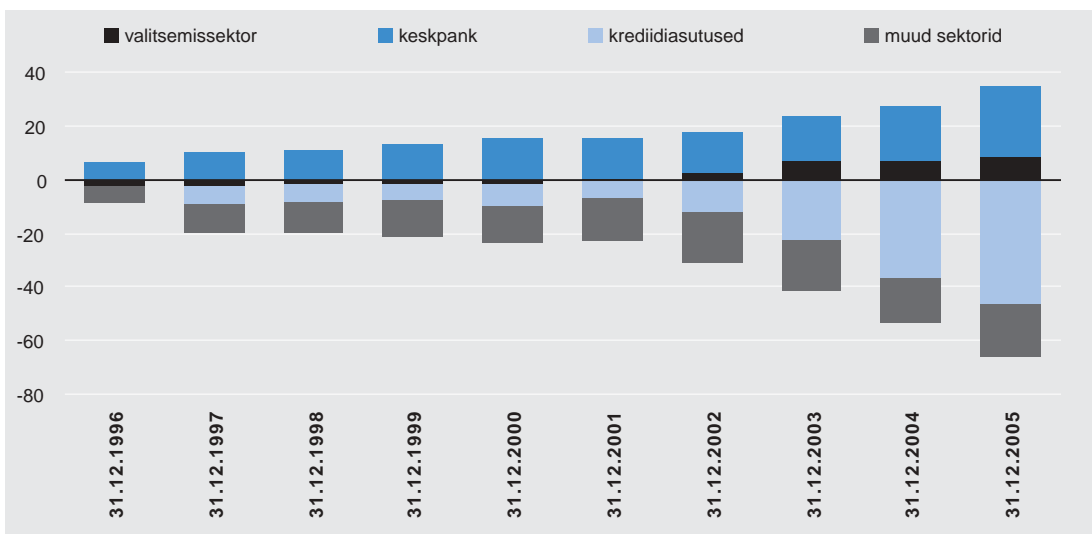
Joonis 2.1. Eesti majanduse kogu- ja netovälisvõlg

Tabel 2.4. Välisvõlg (mln kr)

	31.12.2004	Osatähtsus (%)	31.12.2005	Osatähtsus (%)	Muut (%)
VÕLAKOHUSTUSED					
I. Valitsemissektor	4 031,0	3,5	3 928,2	2,6	-2,6
Lühiajalised					
Pikaajalised	4 031,0	3,5	3 928,2	2,6	-2,6
II. Keskpank	507,7	0,4	48,4	0,0	-90,5
Lühiajalised	507,7	0,4	48,4	0,0	-90,5
Pikaajalised					
III. Krediidiasutused	59 932,8	52,2	82 529,9	55,5	37,7
Lühiajalised	21 982,8	19,1	38 512,5	25,9	75,2
Pikaajalised	37 950,0	33,0	44 017,4	29,6	16,0
IV. Muud sektorid	28 133,3	24,5	38 261,6	25,7	36,0
Lühiajalised	10 548,4	9,2	12 967,5	8,7	22,9
Pikaajalised	17 584,9	15,3	25 294,1	17,0	43,8
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	22 298,9	19,4	23 986,7	16,1	7,6
KOGUVÄLISVÕLG	114 903,7	100,0	148 754,8	100,0	29,5
VÕLANÕUDED					
I. Valitsemissektor	11 576,1	12,9	12 995,7	11,0	12,3
Lühiajalised	5 818,6	6,5	7 902,4	6,7	35,8
Pikaajalised	5 757,5	6,4	5 093,3	4,3	-11,5
II. Keskpank	20 582,0	23,0	25 735,6	21,8	25,0
Lühiajalised	16 879,4	18,9	20 046,9	17,0	18,8
Pikaajalised	3 702,6	4,1	5 688,7	4,8	53,6
III. Krediidiasutused	23 030,2	25,7	36 254,8	30,7	57,4
Lühiajalised	14 970,9	16,7	21 322,0	18,1	42,4
Pikaajalised	8 059,3	9,0	14 932,8	12,7	85,3
IV. Muud sektorid	22 747,1	25,4	26 637,1	22,6	17,1
Lühiajalised	12 598,8	14,1	16 165,8	13,7	28,3
Pikaajalised	10 148,3	11,3	10 471,3	8,9	3,2
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	11 556,0	12,9	16 329,8	13,8	41,3
VÕLANÕUDED KOKKU	89 491,4	100,0	117 952,9	100,0	31,8
NETOVÄLISVÕLG (võlanõuded miinus võlakohustused)					
I. Valitsemissektor	7 545,1		9 067,5		20,2
Lühiajaline	5 818,6		7 902,4		35,8
Pikaajaline	1 726,5		1 165,1		-32,5
II. Keskpank	20 074,3		25 687,2		28,0
Lühiajaline	16 371,7		19 998,5		22,2
Pikaajaline	3 702,6		5 688,7		53,6
III. Krediidiasutused	-36 902,6		-46 275,1		25,4
Lühiajaline	-7 011,9		-17 190,5		145,2
Pikaajaline	-29 890,7		-29 084,6		-2,7
IV. Muud sektorid	-5 386,2		-11 624,5		115,8
Lühiajaline	2 050,4		3 198,3		56,0
Pikaajaline	-7 436,6		-14 822,8		99,3
V. Otseinvesteeringud: grupisisesed võlad	-10 742,9		-7 656,9		-28,7
NETOVÄLISVÕLG KOKKU	-25 412,3		-30 801,8		21,2

Joonis 2.2. Eesti koguvälisvõlg majandussektorite järgi (mld kr)

Joonis 2.3. Eesti netovälisvõlg majandussektorite järgi (mld kr)